

KIADÓ HIVATAL:
Szikes Antalkönyvnyom-
dája, hova az előfizetés
pénzek, hirdetések és
minden a kiadóhivatal
érdeklő közlemények
küldendők.

Nyitási díj egy
sor közlési díja 10 kr.
Hirdetések jutányos
áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 5 frt. —
Félévre . 2 frt 50 kr
Negyedévre 1 frt 25 kr

SZERKESZTŐSÉG.

Beliczey-ut, 15. szám
hova a lap szerkesz-
tői és közlemények
küldendők.

Kéziratok nem
adatok vissza.

Artézi fűrdő.

A forró nyári napok elég korán köszön-
töttek be az idén, a Körösön lévő két fűrdő
ugyancsak látogatott minden időben, nem lé-
vén egyéb „menekülő hely“ az égető nap-
rak elől. A Körös állott, poshadt vize is jó
most, jobb hiányában s daczára, hogy a két
fűrdő elégtelennek bizonyul a közönség szá-
mára s daczára annak, hogy a Körös vize pár
hétrel ezelőtt felfrisített, mégis közegészség-
ügyi szempontból még fürdésre sem alkalmas,
de végszükségből kénytelen a publicum a Kö-
rös fűrdőt használni.

Addig, míg városunk alatta Körös medrében
élő víz folyt, jótékony hatását tán nem ismél-
nyoltuk annyira, mint a mennyire most, hiá-
nyát érezzük. A szabályozási munkálatok elvet-
ték városunk alól az élő vizet — s cserébe
kaptunk érte artézi kutat, de a fűrdő megma-
radt a holt Körös partján. Pedig az artézi kút
furatásával egyidejűleg az is tervbe vétetett, hogy
az artézi víz felhasználásával artézi fűrdő is léte-
süljön. A város képviselő testülete erre való
tekintettel szavazta meg az artézi kút költsé-
geit, ennek nyoma is van a közgyűlés jegyző-
könyvében, sőt a hely, hol az artézi fűrdő
majdan felépítették — szintén kiszemeltek.
Az artézi kút elkészült — de a fűrdő ügye
meg most is abban stádiumban van, a melyben
a tervezettség idején volt. A város előjárósága
nem bolygatja e kérdést, a közegészségügyi
bizottság meg nem törődik vele.

Peddig nem hiszszük, hogy anyagi vesz-
teség terhelné a várost, ha felépítené az arté-
zi fűrdőt, nagy tőke befektetést sem igényel-
ne, de ha a befektetett tőke egyéb kamatot
nem is hozna, csak azt, hogy a forró nyári
napokon a város lakosságának egészséges für-

dő helye lenne, a közérdek szempontjából már
ez is elég. — De a képviselő testület kebelé-
ben uralkodó krajczáros politika bizonyára el-
lenezné a fűrdő felépítését, vállalkozó meg nem
igen akad, társulat még kevésbé — s ilyen
körülmények között tudja Isten meddig kell
még a Körös piszkos, büzhödt vizében fű-
rödnünk.

A közegészségügyi bizottság megszível-
hetné a város közönségének jogos és méltá-
nyos ohaját, a képviselő testület pedig egyszer
túltehetné magát szűkkeblűségén a közérdek
szempontjából. *Van artézi kutunk, miért ne le-
hetne artézi fűrdőnk is?* Nem oly szegény ez
a város, hogy a közegészség ügyének érdeké-
ben a legmeszemenőbb áldozatra ne lenne
képes. — Már pedig egy artézi fűrdő felépítése
nem igényel olyan rendkívüli nagy áldozatot,
hogy azt Szarvas város el nem viselhetné,
mutassa meg már egyszer, hogy nem csak a
lovak, meg a bikák képezik kiváló gondos-
kodásának tárgyait — de a város lakossága-
gának vitális érdekei szintén.

SPECTOR.

Nemzeti adakozási felhívás

Klapka György koszorújára.

Ki érdemelte meg jobban a magyar hon-
fiaktól és honleányoktól a koszorút, mint Klapka
György?

Milyen legyen e koszorú? Olyan, mely
nem hervad el, nem hullatja el levelét; — ad-
dig él, míg a hős neve magyar szívekben élni
fog. Olyan koszorú, mely még a nemes ércz-
ből készülnél is maradandóbb legyen.

Felhívjuk hazánk hű fiait és hölgyeit,
hogy veszendő zöld ágak helyett fonjanak olyan
koszorút a hősök hősének emlé-
ke körül, melyet el nem enyésztet az idő.

Gyűjtünk össze egy alapítványt „Klapka
koszorújára“ czime alatt, olyan gyorsan
amint a hazafi fájdalom szétterjed minden szí-
vekben, mely alapítványnak célja legyen ma-
gyar ifjak kiképzése a Ludovika Akadé-
miában arra a pályára, melyen az el-
hunyt hős nevének halhatatlanná tette.

Fénynyel, ne gyászszal kísérjük hősünket
sírjába.

Igy örökítsük meg emlékezetét.

A ki felhívásunkat megérti, átérzi, csele-
kedjék velünk együtt szíve szerint: gyorsan
és habozás nélkül.

A legkisebb összeg is, mint
a nemzet halálának kifejezése
fogja szaporítani Klapka koszo-
rújának leveleit.

Vajha az egész nemzet lenne belefoglalva
ez örökzöld koszorúba!

A gyűjtő-bizottság nevében:

Br. Kemény Kálmán Gr. Károlyi István,
br. Bánffy Polyxéna, elnök.

Dr. Münnich Aurél,
jegyző és pénztárnok.

Adományokat lapunk szerkesztősége készséggel
fogad el és nyugtáz nyilvánosan.

A jubiláris napok közgazdasági jelentősége.

Első pillanatra paradoxonnak látszik, hogy az
anyagi érdekekkel foglalkozó közgazdasági tényezők-
nek részük lehessen oly ünnepekben, mely eszményi
tárgyak és inkább a kedély hullámzásának, mint a szá-
mító elme működésének eredményei, mégis ezáltal nem
vonható kétségbe, hogy ezen ünnepek jelentékeny
közgazdasági horderővel bírnak, s nagy részük van
azok fényének emelésében ama korszakalkotó vívmá-
nyoknak, melyeket 25 év alatt megfeszített erővel elér-
nünk sikerült.

Ha legkisebb kétségünk maradna fönn az iránt,
hogy a lefolyt 25 évet jogosan tartjuk-e Magyarországnak

TÁRCZA.

Fancsi és éa.

- Kézirat. -

Irta: Léva i Dezső.

Mikor belejöttem az úgynevezett kamaszvekbe,
éreztem, hogy valami bántja az oldalomat; néha-néha
úgy összeszorult szívem. Megfigyeltem magam és azt
vettem észre, hogy ez az összeszorulás tulajdonképpen
csak akkor vesz rajtam erőt, mikor a Fancsi van köze-
lemben, vagy én vagyok az ő közelében.

Ezt a tapasztalatot elmondtam a szüleimnek. Jó
anyám megismogatta az arcomat és azt felelte: szegény
fiam! Az apám rövidebben bánt velem; annyit mon-
dott csak, hogy ostoba vagyok. Minthogy ezzel a ma-
gyarázattal nem értem be, elmentem háziorvosunkhoz.
Ez azután kikopogtatta a tudómat és azt konstátálta,
hogy a gyomrom jó, pedig ha az jó, akkor nincs baj.
Szomorúan tapasztaltam, hogy az orvosi tudomány még
nem fejlődött odáig, hogy az én bajomat fölismerje.
Szenvedtem és vártam. Végre egy szerencsés véletlen
jött a segítségemre. Kinek ne jött volna még „egy
szerencsés véletlen“ a segítségére?

A bátyám ugyanis szenvedélyesen szereti a líptóit
meg a regényeket. Egyszer hirtelen el kellett utaznia.
Elutazása előtt az éjjeli szekrényen levő könyvre muta-
tott azon biztató reménnyel, hogy agyon fog ütni, ha
azt a könyvet kinyitom. Természetesen nagyon furta a
bendómet, hogy micsoda könyv lehet az, amiért egy
embert agyonütnék. Mihelyt bátyám kitette a lábát,
odarohantam a könyvhöz. Először nem mertem hozzá-
nyulni, de azután mégis nekibátorodtam. Valami fran-
czia regény volt. Lohadt a kíváncsiságom, de azért el-

kezdtem olvasni. A 13. lapon érdekes sorokra találtam.

„François úgy érezte, mintha összeszorult volna a
szíve, mikor Margarithé közeledett feléje. Igen, ő sze-
rette Margarithét...“

Tovább nem olvastam, Ah, François úr, önnek
is összeszorul a szíve? S egyre az esengett-bongott a
fülemben, hogy „igen, ő szerette Margithét.“ Azután
tovább fűztem gondolataimat. Ha azt a lányt véletlenül
Fancsinak, François urat pedig Gábornak hívnák, úgy
a rejtelmy meg volna oldva. Igen, én szeretem Fancsit.

Megkérdeztem egy okos embert, hogy mit kell
ilyenkor tenni. Ez azt mondta, hogyha ez a szerelmem —
mert nyilvánvaló, hogy az bennem reked — úgy meg-
fogyok örülni. A történelem nem egy esetben emlékezik
meg olyanokról, kik szerelmi bánatukban megőrültek.
Szóval ki kell tárom a szívemet Fancsi előtt.

Elhatároztam egy hétfői napon, hogy kedden meg-
teszem. Kedtől azután esütörtökre halasztottam, esütör-
tökről pedig szombatra. Isten látta a lelkemet, hogy
nem volt hozzá bátorságom. Barátaim azt mondták, hogy
gyáva vagyok. Ez fájt legjobban. Megmutattam, hogy
nem vagyok gyáva. Az utcán két urat minden ok nél-
kül arcul ütöttem, a kávéházban pedig négy ismeretlen
embernek léptem „pardon“ nélkül a tyukszemére. Vala-
mennyiből lovagias ügy lett és valamennyiből mint
győztes kerültem ki. Iszonyu félelmet és tiszteletet
keltettem fel magam iránt. A köszöntésben senkit sem
tudtam megelőzni, a borbélyom pedig, kinél haját szok-
tam vágatni harsányan kiáltotta, mikor a boltjába lép-
tem: „Ferrreuz, b o r o t v á l n i a nagyságos ifurat!“
Olyan jól esett ez a bók. Előkelőbb körökben úgy be-
széltek rólam, mint Leonidásról vagy Kinizsíról város-
agarászi kiadásban Bizony — s ezt a finánczok is bi-
zonyíthatják — nem is volt Vámos-Agaráson az időtáj

olyan bátor ember több, mint az én csekélységem. De
amikor a Fancsi elé kerültem, olyan lettem, mint a bá-
rány meg a nyul kombinálva. A szerelem pedig egyre
dolgozott bennem.

A házuk mögötti fenyeres kertben szoktunk na-
ponta találkozni. Ebben volt egész Vámos-Agaráson
a legtöbb stíglizfészék, meg a legedesebb csicsóka. Fán-
csi az utóbbiért rajongott, én meg az előbbi szerettem
— t. i. kiüríteni. A legközelebbi szerdára volt kitzúve
a szerelmi kitérőm.

Egész nap remegtem s mikor a találkára mentem,
fél liter borocskát vittem magammal, hogy a kritikás
perczben annál több bátorságom legyen.

Mikor Fancsi jött, felhajtottam az üveget s egy
kortyra kiürítettem. Fancsi csak nézett rám, én meg ő-
rá, de szólni nem mertem. Denique úgy mentünk haza
amint jöttünk, azaz én nem egészen úgy.

Másnap egy nagyobb üveg borral mentem a találká-
ra, mely előtt két virziniát szívtam ki nagy kinok közt.
Szinte kábult a fejem. Mikor Fancsi odaért, újra föl-
hajtottam az üveget.

— Mit csinál maga?

— Iszom, azaz... azaz szeretem... igen Fancsi
kisasszony meg kell vallanom, hogy szeretem...

És ezzel odadöltem egy barackkafa tövébe s úgy
elaludtam, mintha jóságos angyalok ringattak volna el.
Mikor fölébredtem, kezemben kis papírdarab volt rajta
a Fancsi írásával: „M a g a b o l o n d.“

Még hosszú ideig azon törtem a fejemet, amit
nekem az az okos ember mondott: Ha föl nem tárom
szívemet, úgy „ö r ü l t“ leszek, most feltártam és most
meg „b o l o n d“ vagyok.

Hát mi a különbség a kettő között!

... bécsi, s melyek jubila-
ris ünneplésünkre vonatkoznak. E cikkek mindenkit
meggyőzhetnek arról, hogy Magyarországnak a hadá-
szat s a diplomácia terén lehetnek és kétségkívül voltak
is a történeti múltban oly sikerei, melyeket a külföldön
annak idején európai jelentőségű eseményekként emle-
gettek, de közgazdasági téren csak a lefolyt 25 év alatt
lépett fel ez ország a cselekvés színpadára, s ezen
aránylag rövid idő lefolyása alatt oly vívmányokat ért
el, melyek tiszteletet ébresztenek a magyar nemzet iránt
mindazon körökben, hol a komoly célú munkálkodást,
az ernyedetlen kitartást, méltányolni tudják. A külföldi
lapok telvük e tekintetben méltányoló nyilatkozatokkal,
elismeréssel, sőt tisztelettel említik fel azon vívmányo-
kat, melyeket e nemzet 25 év lefolyta után felmutatni
képes, és nem tartozkodnak annak őszinte kijelentésétől,
hogy Magyarország méltó munkatársa mindazon euró-
pai államoknak, melyek a népek műveltségének és
anyagi jólétének előmozdításán fáradoznak.

A jubiláris napok jelentőségének kiemelése végett
felsoroljuk mi is ama lényegesebb adatokat, melyek a
25 év alatt elért közgazdasági haladásnak csaknem esó-
dával határos eredményeit feltüntetik.

Államháztartásunk pénzügyi viszonyait a lefolyt
25 év alatt a következő számadatok világítják meg:
1868-ban az állami kiadások 109,912,000, a bevételek
112,392,000, frtot tettek ki, 1878-ban a kiadás 291,964,000
a bevétel 240,445,000 frt volt, 1888-ban a kiadás
362,707,000 a bevétel 338,727,000 frtra emelkedett, míg
végül 1890. a kiadás 365,450,000 a bevételek 392,454,000
frtra rugtak. Huszonöt év alatt tehát a kiadások 230%-
kal a bevételek 250%-kal emelkedtek, a deficit pedig
melyeknek fedezésére 1868-tól 1888-ig összesen 760
millió forintot hitelműveletek útján kelle összehozni, tel-
jesen megszűnt s állami számadásainak 1889 óta feles-
leggel zárulnak. 1868-ban egyenes adókból 54,041,000
fogyasztási adók és jövedékekből 52,017,000 frt bevéte-
le volt államnak, míg 1890 egyenes adókból 101,100,000,
fogyasztási adók és jövedékekből 161,153,000
forint bevételeztetett, minélfogva az egyenes adóknál
85%, az indirekt adóknál pedig 194%-nyi emelkedést
konstatálunk, mely nagymérvű fokozódása az adóbevé-
teleknek világos tanúságot tesz az adóalap nagymérvű
gyarapodásáról, vagyis a közvagyonosodás emelkedéséről.

Még jelentékenyebb a fejlődés hitel- és pénzinté-
zeteink tekintetében. 1867-ben létezett Magyarországon
öt bank és 105 takarékpénztár, összesen 4.408,000 frt
részvénytőkével; tíz évvel később, 1877-ben, már 108
bankot, 307 takarékpénztárt, 221 hitelszövetkezetet és
6 földhitelintézetet találunk, melyeknek összükéje 71.
887,000 forintra rugott. Ismét tíz évvel később, 1887-
ben, 142 bank, 413 takarékpénztár, 488 hitelszövetkezet
és öt földhitelintézet állott fön 104.984,000 frt tőkével,
ma pedig összesen 1174 különböző intézet szolgálja a
hitelügyet, melyek 159 millió részvénytőkével rendel-
keznek. A takarékbetétek 71 millióról 600 millióra
emelkedtek. Oly bámulatos haladás, melyhez hasonlót
eddig egyetlen európai állam közgazdasági története
sem képes felmutatni.

Azokban haladásunknak az eddigiekben felmuta-
tott eredményét messze felülmúlják a közlekedésügy,
különösen a vasutak terén elért nagy vívmányok. —
Összes vasutaink hossza 1867-ben 2283, 1877-ben, 6621,
1887-ben 6983, 1890-ben pedig 11,465 km. volt, mely
vasutak 1867-ben 2.069,000 utast, 28.212,000 mm. ter-
het, 1877-ben 8.600,000 utast, 99.802,000 mm. terhet,
1890-ben pedig már 29.163,000 utast és 257,854,000
mm. terhet szállítottak, 1866-ban a vasutak összbevétele
csak 27 millió frtot tett ki, míg 1890-ben az összbevétel
már 87 millió forintra emelkedett s a vasutakba
fektetett összes vagyonérték 1,155.440,768 frtra hágott.
A magyar állam tulajdonát képezett vasutak hossza
1869-ben 125 kilométer, 1877-ben 1679 km., 1887-ben
4352 km. volt. 1892-ben pedig 7154 kilométerre emel-
kedett.

Kereskedelmünk fejlődése terén a haladás lépeső-
fokait a következő adatok jelzik: 1868-ban behozatali
kereskedelmünk 319, — kivitelünk 329 millió forintra
emelkedett, 1874-ben az import 452, az export 288 mil-
tett, 1887. 434 millió frt import ellenében 402 millió
export állott, míg 1890. a behozatal 485 millió, ellenben
a kivitel 530 millió frtra emelkedett, minélfogva kereske-
delmi összforgalmunk 1867 től 570 millióról 1015 millióra
szaporodott föl, melyből a behozatalra 75%-nyi ellenben
a kivitelre 88 százaléknyi emelkedés esik.

Hogy a gyár és kézműipar terén mily eredmények
érettek el, azt számokban kitéintetni alig lehet. A fejlett-
ségnek annyira alantás fokán állott iparügyünk a kor-
onázás évében, hogy arról statisztikát vezetni érdemes-
nek sem tartatott. Az 1869-iki népszámlálás az iparral
foglalkozók számát 646 ezerre, az 1880-iki népszámlálás
pedig 777 ezerre tette, míg, az utolsó népszámlálás már
egy milliót meghaladó iparmunkást konstatált. Gyáraink
száma 1889-ben 171-re emelkedett, s míg például czu-
mm. répat dolgoz-

tak fel, 1891-ben a feldolgozott répa sulya 9.169,506
mmázst tett ki. Legvirágzóbb iparágunknak, a malom-
iparnak fejlődését pedig eléggé illusztrálja azon adat,
hogy a budapesti malmok 1870-ben csak 2.392,000 mm
— míg ellenben 1891-ben már 4.844,000 mmázsa lisz-
tet állítottak elő

E számok, melyekhez még közgazdasági fejlődésünk
tömerdek más számadatai sorakoznak, fényesebb világi-
tásba helyezik a multat, mint az égő szövevények s az
ablakokban ragyogó színes mécesek. Ez adatok igazolják
azt, hogy a jubiláris napok nem pusztán látványosságot
képeznek, melyeknek emléke eltűnik az utolsó éjjen el-
hangzásával, hanem határkövet képezik egy oly korszak-
nak, melyeknek vívmányaira visszatérintve erőt mer-
ítünk, a még reánk várakozó nagy munka elvégzéséhez.

Önkéntes tűzoltóság szervezése Szarvason.

Tűzoltó egyesület alakításán fáradozik városunk in-
telligens osztálya s már eddig is husznál több működő
tag jelentkezett az abban való részvételre.

Városunk előjárósága ezzel egyidejűleg szinte egy
szakszerűleg képzett tűzoltó csapat szervezésének eszmé-
jével foglalkozik, tehát akarata találkozni fog valahára
a közvéleménnyel. A kérdés most csak az, hogy ön-
kéntes tűzoltó egyesület, avagy községi tűzoltóság mintájára
szerveztessék-e az új csapat?

Az okszerűség itt a leghelyesebb irányodó lehet,
melynél fogva bármely tűzoltóság létezése is csak ad-
dig indokolt, míg az arra fordított költség arányban
áll az általa elérhető haszonnal. Nálunk az önkéntes
tűzoltóság a legmegfelelőbb s annak szervezését ajánl-
juk miert is, az ezen irányban buzgoló kezdemé-
nyezők felhívását tájékoztatás végett alábbiakban kö-
zöljük.

FELHÍVÁS.

Azon szomorú tényből merített tapasztalat, hogy
az ország egyes vidékein dúló tűzvesz eseteinél olykor
falvak, sőt rendezettebb városok nagy mérvű pusztulá-
sának sok esetben a tűzoltás primitív s rendszertelen
volta fő okozója, valamint Szarvas város földműveléssel
foglalkozó túlnyomó lakosságának tűzveszélyesebb nyári
hónapokon át a város területén kívüli állandó tartózkodá-
sa azon elhatározásra indította alirottakat, hogy
Szarvas város belterülete és határának védelmére —
anyagi és erkölcsi támogatás igénybe vétele mellett
önkéntes tűzoltó egyesületet alakítsunk.

Kitűzött célunkat az esetben koronázza áldásos si-
ker, ha a szükséges eszközöket: anyag és erőt, meg-
felelő pénzáldozattal egyesíteni tudjuk; ennek elérése
céljából felhívjuk városunk minden rangú és osztályú
polgárait s nevezetesen a vagyon urait és urnőit
— valamint a földművelő, — de kiváltképen
hivatásuknál fogva állandóan a város belterületén
tartózkodó iparos, kereskedő és hivatalnok — osztá-
lyt működő — tagokul az alakítandó egyesületbe való
belépésre.

Az egyesületnek egyenjogú tagjai:

- 1.) alapító tagok, kik kötelezik magukat egyszer s mindenkorra 20 frtnak lefizetésére.
- 2.) Pártoló tagok, kik legalább három éven át évi 1 frtnyi tagdíj befizetésére kötelezik magukat.
- 3.) működő tagok, kik a szervezendő egyesület szolgálati szabályainak alá vetik magukat, azonban semmi féle pénzáldozatot nem hoznak. Ezek lehetnek 16 évet, betöltött, éptestű, szolgáltatra képes — s vezényelhető férfiak.

Tűzoltó csapatok szervezése kormányintézkedéssel
a városok kötelességévé van téve, idő kérdése immár,
hogy a tűzoltás és kapcsolatos közterhek viselésének
kötelezettsége nálunk is bekövetkezzék. A szomszédos vá-
rosok költségvetései mutatják, hogy a tűzoltás községi
szervezetének fentartása évenként 5—30 ezer forintba
kerül, mi ez óriási költségeket megtakarítani s a közér-
deknek önkényt akarunk szolgálni, azért tehát az ál-
talanos érdekű ügy iránt nemesen érző lakos társainkat
azon, bizalmunkat emelő jelszavunkkal hívjuk fel a tö-
meges belépésre: „Segíts magadon s az Isten is megsegít.”

Szarvason 1892 június 16-án.

Dr. Krecsmárk János, Dr. Lengyel Sándor, Mayer
Erőgyes, Kollár Lajos, Tájbör Gusztáv, Petróczy Ká-
roly, Bárány Béla, Grósz Lambert, Fedor Károly, Ha-
jas István, Brüller Ede, Konecz Elek, Terray László,
Dobosfi Béla, Golián Soma, Lusztig Miksa, Szikes Antal,
Boros Pál, Mázor Elemér, Golián István, Oláh Miklós.

Lótenyésztési jutalom díjazás Szarvason.

A Nmtgú. földm. minster úr által a vármegyénk-
ben évenként rendezni szokott lótenyésztési jutalom
díjak kiosztását a f. évben a vármegyei lótenyész bi-
zottságnak Szarvason határozta megtartani, hogy az ezen

járásbeli gazd.

son tenyész anyagjának bemutatására.

A díjazás f. hó 12-én nagy közönség jelenléte és
érdeklődése mellett tartott meg Szarvason, a város tu-
lajdonát képező ugy nevezett Károlyi kertben s be kell
vallanunk, hogy a felvezetés várakozásunkat teljesen
felülmúlta, nem csak számra, de még inkább a minőség
tekintetében is.

Felvezettetett ugyan is 33 db. fias kancza, 15 db.
2—3 éves kanczacsikó, és 28 db. 2—3 éves mén csikó.

A bíráló bizottság — a várm. lóteny. bizot tmány
elnökének Ngos. Geist Gyula urnak távolléte miatt —
Mtgos. gróf Bolza Géza úr elnöklete alatt, gróf Bolza
Pál, Dérczy Ferencz, Mázor József, Kiss Mihály, Zlinsz-
ky István, ifj. Dérczy Péter a gazd. egyesület részéről,
— Ollé kapitány, Komáromy Gyula az állam, — Krecs-
márk János jár. főszolgabíró, Bajesy Gusztáv a vármegye
és Kristoffy János a város részéről megalakítván, az
elővezetés és bírálat kezdetét vette s d. u. egy óraker
az alábbi eredménnyel végeztetett be. Sikerült szopos esí-
kóval bemutatott anya kanczáért I. díjat Komlovszky
György (100 francot aranyban) II. díjat Fabó Emánuel
(50 francot) III. díjat (30 fr.) Gyuris János nyerte.
A r a n y o k l e v e l e t kaptak: Janurik Pál, 2 db.
Kiss Mihály, Lustyik János 2 drb. Ledig Jozsef (M.
Berényi) és Janurik János. E z ü s t o k l e v e l e t:
Fabó Emánuel.

Két és három éves kancza csikóért: I díjat (50
fr.) Bontovics Gáspár (Szt. András), II díjat (30 fr.)
Áchim András (B. Csaba) III díjat (20 fr.) Fazekas
Ferencz (Szt. András). A r a n y o k l e v e l e t. Bontovics
Gáspár, Hursán János (Csaba) Pataj András. (Csaba)
E z ü s t o k l e v e l e t; Kinyihár János (Csaba)
Sokat ígérő két és három éves mén csikóért I díjat
50 fr. Csicsely Pál, II díjat 30 fr. Miklya Z. György
(Csaba) III díjat 10 ezüst frt. Fazekas Ferencz Szt.-And-
rás. A r a n y o k l e v e l e t: Szabó Mihály (K. Tarsa)
Szrnka János, ezüst oklevelet: Hursán János (Csaba)
Kis Elek Szt. András.

Nem mulaszthatjuk el kiemelni különösen a Szt.
andrásiakat érdeklődésükért s a lótenyésztés terén fel-
mutatott dicséretes haladásukért, míg ellenben az üsö-
dieket megróvni azért, hogy onnét egyetlen egy darab
sem vezettetett fel a kiállításra, jelöljünk annak a nagy
érdeklődésnek, a melylyel az üsödiek a lótenyésztés
iránt viseltetnek.

ZLINSZKY ISTVÁN.
g. e. titkár.

Felhívás előfizetésre.

Tisztelettel kérjük mindazokat, kiknek elő-
fizetése a jelen negyed végével lejár, hogy elő-
fizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek,
nehogy a lap szétküldésében akadályok merülje-
nek fel. Az előfizetések legzélszerűbben posta-
utalvány útján eszközölhetők.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve

Egész évre 5 frt — kr
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr.
Szarvas, 1891. decz. 27.

A „Szarvasi Lapok” kiadóhivatala.

Ujdonságok.

Sárkány Sámuel, bányakerületi ev. püs-
pök, f. hó 22-én délután fél kettőkor érkezik
városunkba — Pozsonyból. A szarvasi ev. egy-
ház ünnepélyesen fogadja püspökét, a ki ebbeli
minőségében ezuttal először látogatja meg
szarvasi híveit. — Csillogó pompa, fényes ki-
sérlet nem jár vele — de a hívek őszinte, igaz
szeretete, mely nem a külsőségekben nyilvánul,
de nemes egyszerűségében leli lélekemelő nagy-
ságát, fogadja és várja a főpásztort városunk
falai között. — Legyen hát üdvözölve a szerény
egyház fejedeleme, ki nem a javak szerfeletti
gazdaságánál fogva első az első között — de
praedestinálja őt erre nagy tudománya, ember-
szeretete és a kerületében lakkozó ezer meg ezer
hívének tántoríthatlan ragaszkodása, a melynél
fogva őt ezen diszes áttalására a prec-

Mező-túrig Sárkány János ev. lelkész vezetése alatt egy 12 tagú küldöttség utazik a püspök elébe, a szarvasi állomáson pedig az ev. egyház nevében Áchim Ádám békési esperes fogja üdvözölni. — Délután 3 órakor a küldöttségek fogadja a főpásztor másnap a főgymn. érettségi vizsgálatán fog elnökölni.

— **Városi óvoda.** A társulati óvoda már a jövő hó elsejétől a város tulajdonába megy át. Így határozta el a társulat f. hó 15-én tartott közgyűlésén. Az óvoda életében egy aera nyílik meg ezzel, mert a város bizonyára nem fog kimélni költséget, hogy az óvoda céljainak minél jobban megfelelhessen, míg az egyesek nagy megterhelhetőségük dacára, sem voltak erre képesek.

— **Kereskedelmi jünális.** A f. hó 28-án megtartandó jünálisra nagyban készül — a buzgó rendezőség, hogy a mulatság minden tekintetben sikerüljön. A Károlyi kertben felállítandó sátor izséssel lesz díszítve, arról is gondoskodva lesz, hogy a közönség étel s italban ne szenvedjen hiányt, mint a főgym. ifjuság majálisán. Pepiek 3 új darabot tanulnak a mulatságra, mely mindenestve egyike lesz a saison legjobb vigalmainak.

— **Iparos tanoncok munka-kiállítása.** A regale közbirtokosság épületében f. hó 19 és 20-án az iparos tanoncok munkái lesznek kiállítva. A kiállítás nyitva áll d. e. 8—12-ig s délután 2—5-ig. A jutalmak 20-án délután 5 órakor fognak kiosztatni.

— **Nyilvános közönet.** Az iparos tanoncok munka-kiállítási bizottságának nevében mondok hálás közönetet a regale közbirtokosság választmányának egyrészt azért, mivel helyiségeit a kiállítás céljaira díjtalanul átengedni szives volt, másrészt pedig, mivel a kiállított munkák díjazására 10 frtot adományozott. Kutlik Endre bizott, elnök.

Képviselői közgyűlés. A városi képviselő testület Hétfőn, e hó 20-án d. e. 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart: Méltóságos Sárkány Sámuel püspök úr ünnepélyes fogadtatása tárgyában.

— **Uszó verseny.** A főgymnasiunai tanuló ifjuság közt június hó 12-én tartott uszó verseny a városi közönség nagy érdeklődése kellett következő eredményel folyt le: A gyorsuszásban VIII osztályból győztes Petricz József (1 frttal.) a VII-ből Szlovák Pál (1 f.) a VI-ből Szemian Dénes (1 frt.) az V-ből Mihályi Géza (1 frt.) a IV-ből Kralovanszky Imre (1 frt.) a III-ből: Blaskó Lajos egy torna inggel; a II-ből Szabó Bálint egy uszó nadrággal, az I-ből Kállay Géza egy uszó nadrággal kiténtette. A felgymnasiunai osztálygyőztesek döntő mérkőzésében Szlovák Pál nyerte el a koszorút; az algyymnasiunai osztályok győztese pedig 1 frt jutalommal Kralovanszky Imre lett. A műugrásban: 1-ső Szlovák; 2-dik Králík Dani, 3-dik Albusz Frigyes egy-egy forintot kaptak. A labusában a elsőnek érkezett be Zsitkovszky Béla VIII o. de mivel uszása a versenybírók által kifogásolva lett: az 1 frt díjat Szemian Dénes jó 2-ik nyerte. Összesen kiosztatott a közönség által adományozott 23 frt 18 krajczárból: 10 frt és 1 85 kr. értékű emléktárgy. A fennmaradt összeg (11 frt és 33 kr.) utólagos jóváhagyás reményében az évrő tornaversenyen disztornászok közt leend kiosztva.

— **A járásbíró irattára.** Ügyvédi körökből vetők a panaszt, hogy a helybeli kir. járásbíró irattára miatt sok a baj. Az irattár ugyanis még most is a városi házban van, s ha már most, onnét egy két ügy darab szükséges, az irattárnok minden percében ide-oda szaladgálni kénytelen, talán lehetne valami módon segíteni a bajon olykép, hogy a járásbíró jelenlegi helyiségeiben helyeztetnék el a nagy irattár.

— **Déry Henrik,** szigorló orvos, lapunk munkatársa a kolozsvári Ferencz József egyetemen, a szülészet köréből vett dolgozatával 100 forint pályadíjat nyert.

— **Ebergényi László** pénzügyőri szemlést a gyulai pénzügy igazgatóság Gyulára helyezte, helyébe pedig Arón János békési szemlést jön.

Vidéki hírek.

A löverseny Csabán ezuttal igen gyengén sikerült, ami több tényező közreműködésének következménye. A fővárosban folyó jubiláris ünnepély is elvonta előle a figyelmet, a versenyek megszokott látogatói közül igen sokan fel is utaztak Budapestre, az idő sem volt valami kedvező, az úrlovar verseny elmaradása pedig épen mecsappantotta az érdeklődést. Az egylet hasonlíthatlanul kevesebb belépti díjat vett be, mint amennyit más hason alkalmakkor. Mindössze négy futam volt. Az első futamban Baranyai Mihály orosházi gazda lova, a másodikban Dobó Imre szegedi gazda lova jött

be elsőnek. A nyertes lovak díját is utóbbi vitte el, míg a vigaszverseny Kocziszky Mátyas csabai gazdának szerezte a díjat és díszöséget. Programmon kívül és mintegy rekompenzációjául az elmaradt úrlovar versenynek, ügétő versenyt rögtönöztek Fejér Imre, Molnár György, Such János, Lavatka Gyula s Reisz Simon. Elsőnek Fejér Imre fogata érkezett be, az 1600 méteres pályát 4 perc és 40 másodperc alatt futva be. Fejér Imre a 6 darab aranyat egyébkint a gazdasági egyletnek vissza ajándékozta. Löverseny után, melynek végén megereid az eső, a ligetben a gazdasági egylet tagjai társas lakomára gyűltek egybe.

— **Ártézi kút Gyomán.** A gyomai községi képviselő testület elhatározta, hogy a községi területen ártézi kutat fog furatni. A határozat még most csak elvben történt; a fedezeti mód s a kút helye, mely utóbbira nézve ellentétes nézetek és érdekek merülnek fel, még nyílt kérdések, melyeket egy későbbi közgyűlés fog megoldani.

— **Részvénytársaság.** Sertéshizláló részvénytársaságot akarnak Békésen alakítani és ez ügyben értekezlet tartatik a város tanástermében.

— **Gyulai kir. közjegyző.** A hivatalos lap esütörtöki száma közli, hogy Gyulára kir. közjegyzőnek dr. Márki János, orosházi gyakorló ügyvéd nevezetett ki.

— **Összeégett.** Czikkora József orosházi lakos betért a monori csárdába és bepálinkázott, s azután felült a kocsi s rá akart gyújtani. A gyufát azonban leejtette s az a subára, mely ülésül szolgált — esett s meggyuladt, meggyuladt a subától a ruhája is. A lovak megbokrosodtak s rohantak a kocsi s a kocsi is meggyuladt — s Czikkora Józsefet teljesen összeégtve, halva találták az uton.

Az első magyar gazdasági gépgyár részvénytársulat mint halljuk gyári telepét újabb építkezések által kibővítette, mire az utóbbi időben mindinkább nagyobb mérveket öltő kereslet, mely ezen hazai iparvállalat gyártmányaira mutatkozik szolgálatot ökot. Ennek dacára a nevezett vállalat készletének legnagyobb részét már elárúította, úgy, hogy kénytelen az előrehaladott idény dacára a gyártást teljes erővel folytatni és ennélfogva a mint hallatszik, ismét újabb építkezéseket tervez. Ezen tekintélyes vállalat felvirágzásában örömmel látjuk bizonyosságát annak, hogy a hazai ipar rohamos fejlődésnek indult, a miben bizonyára nem csekély része van a gyárvezetésének, mely kitünő gyártmányok által igyekszik a hazai gazdaközönség támogatását kiérdemelni.

Közgazdaság.

A baromfi-kiállításokról.

Irta dr. Rácz István, akadémiai tanár.

II.

Mióta a baromfitenyésztéssel többet foglalkoznak hazánkban, sürűbben rendeznek kiállításokat is, a melyeknek hasznosságát és a tenyésztésre gyakorolt előnyös befolyását nem lenne jogosult kétségbevonni, mert a komoly verseny ezen a téren is, mint mindenben, üdvös eredményeket szül. Csakhogy ezek jótékony befolyását lényegesen ellensúlyozza az a körülmény, hogy a kiállítások úgy a mint azokat nálunk és Németországban rendezni szokták, nagyon elősegítik a fertőző betegségek terjedését, miután a kiállítások rendezői egyáltalán nem fordítanak gondot az állategészségügyre. De a kiállítók is csak arra törekednek, hogy tiszta fajokat küldhessenek a kiállításra, — arra azonban senki sem fordít gondot, hogy a kiállításokon csakis járványmentes vidékek és tenyésztések vehessenek részt.

Nem mondok tehát újat, ha azt állítom, hogy mindaddig, a míg a kiállításra beküldött anyagot nem fogja szakértő megvizsgálni és megfigyelni, központi fertőző telepeknek kell a kiállításokat tekinteni, a honnan a szélrózsa minden irányában mesterségesen hurcoltatnak szét a fertőző betegségek. Hiszen csak 1—2 fertőző tenyészetnek kell a kiállításra képviselve lenni és biztosra vehetjük, hogy a ketreczek közös tisztogatói a kicserélődő etető és itató edények, a szomszédság stb. közvetítésével a kiállítás végére a szárnyasoknak nagy része fertőzve lesz és a különböző érmezen vagy a dícsérő okleveleken kívül hazaviszik ráadásul a pusztulás csiráit is.

És itt különösen azokat a fertőző betegségeket kell figyelembe venni, a melyek idült lefolyásuak, mint a gümökör, a difteriaszgyuladás és az ugynevezett gregarinozis. A szárnyasok kolerája e tekintetben kevésbé veszedelmes, mert hirtelen öli meg a fertőzött baromfiakat és ha ezen betegséggel inficiált szárnyasokat küldenek a kiállításra, akkor azok elhullanak már utközben. Ellenben az említett három betegség idültlen folyik

le és a fertőzés megtörténte után rendszeren hosszabb idő mulik el, mielőtt a betegség első tünetei jelentkeznek.

Ebből aztán az is könnyen megérthető, hogy a tenyésztő egészen jóhiszeműen járhat el, midőn a látzólag teljesen egészséges szárnyasokat a postára vagy a vasutra feladja, mert nem is sejtethi, hogy a lapangó betegség utközben vagy a kiállítás területén ki fog törni.

De hát a kiállításokban egyáltalán nem lenne szabad fertőző tenyésztéseknek résztvenni és én a magam részéről a legszigorubb eljárást is indokoltnak és jogosultnak tartanám olyan tenyésztőkkel szemben, a kik tudva fertőző tenyésztéskül baromfiakat küldenek a kiállításokra.

Sajátságos dolog az és alig megérthető, hogy a baromfiak fertőző betegségeit másképen itélik meg, mint a többi házi állatok járványos bajait s a míg a lépfevének vagy takonykornak már eltitkolása is súlyos következményeket von maga után, addig a beteg vagy legalább is már fertőzött baromfiakkal büntetlenül lehet kereskedni, sőt a fertőzött tenyésztéskül származó szárnyasokkal résztvehetni a kiállításokon is a nélkül, hogy e lelkiismeretlen és a mások vagyoni épségét nagyban veszélyeztető eljárás miatt, legkisebb kellemetlensége lenne az illető tenyésztőnek.

Egyelőre alig remélhető, hogy e tekintetben a viszonyok javuljanak s épen azért a kiállítások rendezőinek kell mindent ölkövetni, hogy a fertőzött baromfiak ne veszélyeztessék a többiek egészségét.

A kiállításra tehát csakis olyan küldeményeket szabad elfogadni, a melyeket a feladás előtt valamely hatóság állatorvos megvizsgált és egészségesnek talált. Az erről szóló bizonyítványban aztán neccak az a foglaltassék, hogy a kiállításra küldött baromfiak egészségesek, hanem az is, hogy a tenyésztés teljes tiszta, vagyis mentes a fertőző betegségektől.

A megérkezett szárnyasokat sohasem szabad a kiállítás területén kicsomagolni, (pedig ott szokták), hanem attól távol s itt aztán első sorban is egy minden tekintetben megbízható szakértő vizsgálja meg a baromfiakat.

Természetes, hogy ennek a vizsgálatnak a lehető legrészletesebbnek kell lenni, mert különben céltalan. De még ez sem teljesen megnyugtató, a mennyiben a legértelmesebb állatorvos is csak azt állapíthatja meg, hogy az állatok ma egészségesek-e, de nem vállalhat felelőséget azért, hogy holnap és azután is egészségesek maradnak-e. Épen azért feltétlenül szükséges, hogy a kiállítás területétől távol, egészen elkülönítve vesztgöl legyen berendezve, a mely állandóan állatorvosi felügyelet alatt álljon s a hol a baromfiak megérkezésük után legalább is 4—5 napon át szigoru megfigyelés tárgyát képezzék, mielőtt a kiállítás területére szállítatnak.

A kiállításra aztán csak azok a baromfiak vehetnének részt, a melyek ezen idő alatt teljesen egészségeseknek bizonyultak, — ellenben a betegeket elkülönített helyiségbe — baromfikórodára — szállítanak, a hol a tulajdonos költségére megfelelő kezelésben részesülnek.

Mіндеzen helyiségekben külön szolgazsemélyzetre van szükség, mert különben hiába való lenne a költség, a mennyiben a betegekkel bíbelődő egyének áthurcolónak kezűkön, ruhájukon a fertőző anyagot és eredménytelenné tennék a főzanatosított óvintézkedéseket.

A kiállítások költségei ily módon tetemesen növekednének, de kárpotlásul ki lenne zárva adnak valószínűsége, hogy a fertőző betegségeket általuk is terjeszték.

Meg vagyok győződve hogy sokan vannak, a kik mindezt feleslegesnek, vagy legalább is nehezen keresztülvihetőnek fogják mondani, — hiszen azonban, hogy lesznek olyanok is, a kik be fogják látni ezen óvintézkedések szükségességét és azt is, hogy sokkal kisebb veszély van abban, ha tekintettel a költségszaporulatra csak ritkán rendeznek baromfi-kiállítást, — mint abban ha azokon a baromfiak ezután is ki lesznek téve a fertőzés veszélyének.

Szerkesztő :
STEIN BÉLA.

Laptulajdonos :
SZIKES ANTAL.

Hirdetés.

A szarvasi takarékpénztár igazgatósága közhírré teszi, hogy miután az intézetnél a kölcsön kamatlába 7 ról 6% ra szállítatott le, ennek folytán 1892. július 1-től a betéti kamatláb 4 1/2-ről 4% ra szintén leszállítatik.

Szarvas, 1892. június 18.

Az igazgatóság.

